

Křížánky / Obnova pily u domu č. p. 7 v Českých Křížánkách

Ing. Josef Zvěřina,
Ing. Michaela Zvěřinová

Existenci mlýna dokládá s jistotou dominikální část Tereziánského katastru (1713). Mlýn byl na počátku 18. století upraven na železářský hamr. Na jeho místě následně vznikla pila se dvěma katry a výrobou dřevité vlny pro milovské sklárny. Ve 30. a 40. letech 20. století fungoval v objektu i generátor vodní elektrárny (napojený na Francisovu turbínu), který dle vzpomínek pamětníků zásoboval v té době elektrickým proudem celou obec.

Po válce byl průmyslový objekt majiteli vyvlastněn, nějakou dobu sloužil jako kůlna a postupně chátral. Zdálo se, že budova pily bez využití postupně zanikne. V loňském roce se i za finanční podpory MK ČR uskutečnila rozsáhlá rekonstrukce, při níž stavba „vstala z popela“ v téměř nezměněné podobě. Pro obnovu byl využit veškerý stavební použitelný materiál – staré trámy, původní opláštění a tam, kde jej nebylo možné zachránit, byl doplněn novou konstrukcí, provedenou přesně podle stavebních postupů našich předků, zaroubenou bez použití hřebíků. U masivních kamenných základů se zachoval bazén s vodou jako pozůstatek vodního náhonu a v jeho sousedství i závodní turbína, dnes již nefunkční.

Díky citlivému přístupu majitelů se celá rekonstrukce zdařila tak, že prakticky není patrný rozdíl mezi dnešní a původní budovou.

